

Univerzita Hradec Králové otevírá špičkovou datovací laboratoř: Pomáhá odhalit minulost lovců mamutů

4.9.2025 - | Univerzita Hradec Králové

Metoda umožňuje datovat dobu, kdy byl materiál naposledy osvětlen sluncem, tedy dobu, než došlo k jeho překrytí mladšími sedimenty. Pro analýzu archeologických souvrství je ideální, významně se její hodnota zvyšuje tam, kde se nevyskytuje jiný datační materiál ať už archeologické (nálezy jako keramika, kamenné nástroje), nebo biologické povahy (uhlíky, rostlinné makrozbytky apod.). K datování stačí vrstva samotná.

I přestože je tato metoda svou podstatou pro archeologii přínosem, je využívána pouze na několika specializovaných pracovištích (Oxford, Kolín nad Rýnem, Innsbruck, Vídeň Gliwice). Z českých archeologických institucí se jí nevěnuje žádná.

Jan Horák

vedoucí laboratoře

Metoda nám umožňuje nejen vyniknout, ale i podílet se na zajímavých a významných výzkumech. Jedním z nich je i výzkum naleziště lovců mamutů v Ústí nad Labem, prováděný Ústavem archeologické památkové péče v Mostě ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i. Výjimečná lokalita v místní části Bukov byla nalezena při stavbě justičního paláce a archeologický výzkum zde probíhá od podzimu 2024. Lovci mamutů zde zpracovávali ulovená zvířata před přibližně 24 tisíci lety. Na lokalitě zanechali především značné množství kostí zvířat, především mamutů, i kamenné artefakty a ohniště. Pro vzorkování jsme vybrali jak nadložní, tak podložní vrstvy vůči vrstvě s nálezy. Detailní datování umožní získat lepší představu o sedimentační dynamice v době vzniku naleziště a přispěje i k pochopení procesů, které tyto vrstvy utvářely. Na fotografiích je patrné, že jsme odebírali jak jednotlivé vzorky (trubky o kruhovém průřezu) v místech zvláštního zřetele, tak i kontinuální profily do ocelových truhlíků, které umožní detailní rozebrání sedimentárního profilu v prostředí laboratoře a následnou podrobnou analýzu – nejen metodou OSL, ale i dalšími doprovodnými metodami (např. granulometrií sledující velikost částic v sedimentu).

„Naše laboratoř disponuje touto datovací metodou od letošního roku, a přestože je teprve zaváděna, je o ni mezi archeologickými institucemi zájem. Pro archeology je cenná nejen jako nástroj pro chronologické zařazení vrstev, ale i jako prostředek k podrobnějšímu pochopení časové struktury archeologických nalezišť. Naše laboratoř prozatím nabízí možnost relativního datování. Těšíme se na další zajímavé spolupráce,“ dodává Jan Horák.

<https://www.uhk.cz/cs/filozoficka-fakulta/ff/aktualne/univerzita-hradec-kralove-otevira-spickovou-datovací-laborator-pomaha-odhalit-minulost-lovcu-mamutu>